

MERCÈ ROCA, LES CARTES I ELS PREMIS

Pla i Sant Jordi

Guanyadora del premi Josep Pla, amb «El present que m'acull», finalista de l'edició passada del Sant Jordi amb la novel·la «Els arbres vençuts», a part de publicar un altre llibre a Empúries. Mercè Roca s'acostà a la literatura a través de les cartes i ha començat vertiginosament en el món de l'edició, per la via ràpida dels premis, que, és clar, no li poden semblar malament com a promoció.

A. Maresma

Maria Mercè Roca té 28 anys. Ha guanyat el Pla, ha quedat finalista del Sant Jordi que s'ha emportat en Porcel i Empúries li editarà un llibre properament. O siga, en molt poc de temps, molt d'enrenou, un milió i tres llibres al carrer.

El 1983 va decidir que no volia continuar picant a màquina matí i tarda. Va plegar de la feina. «Mai no he estat ni tan contenta ni tan tranquil·la com ara. Tampoc mai no m'havia avorrit tant com quan treballava vuit hores en una oficina amb la sensació de mirar el rellotge constantment i veure que encara no era l'hora de plegar. És una sensació horrorosa, ¿veritat? Al novembre de 1985 em vaig plantejar que havia de deixar de treballar. Just feia deu anys que treballa-

va a la Cambra de Comerç, aquí a Girona, estava a la secció de cultura —però, vaja, això no treia que fos una feina de picar a màquina, no gaire interessant, la veritat. Llavors, jo escrivia els matins o els vespres. Vaig veure que no podia ser, que m'interessava escriure d'una manera més pausada, més relaxada i més tranquil·la. Va ser quan vaig demanar un any d'excedència i sortiren les classes de català».

Fins l'any 1982 no havia escrit res, res per publicar. «Jo, les coses que recordo que escrivia eren cartes d'amor als nòvios. A més, m'enamorava més per les cartes que no pas per l'afecte que pogués tenir. Ara —em fa vergonya recordar-ho—, les enviava i me'n quedava una còpia, de tant com m'agradaven. Et parlo de quan tenia 14 anys. Jo estava interna a Girona i ell estudiava a Figueres; tots dos érem

de Portbou. La cosa donava molt per escriure. A la meua manera, ja me l'estimava, però el que més m'agradava era escriure les cartes. A banda d'això, no havia tingut mai interès per escriure una història, una carta o un dietari».

Maria Mercè Roca és xerraire, no té cap mena de prevenció a mostrar-se tal com és. Se la veu contenta. Diu ser solitària, extrovertida i tímida. No té autors preferits. «A mi, més que autors concrets, m'interessen gèneres, sobretot dietaris, biografies. Per exemple, recordo el llibre de la Liv Ullman, *Senderos*, amb molta estima, és un llibre deliciós, o també *El temps que fuig*, de Tomàs Garcés, que trobo fantàstic, o la prosa de J. V. Foix. Llegeixo molt solt i molt inconstant».

Es va casar jove, als 19 anys. És separada i té una filla. Ara, viu amb en Pere i els seus fills. «El feminisme és

«Escriure, em penso que és l'única cosa que sé fer més o menys bé».

una cosa que porto a un nivell molt íntim, en la meua manera d'actuar. Faig molt la meua voluntat, visc en parella, que és la manera que a mi em va bé. He viscut sola i no em va resultar; en parella és comestic bé. El 82 em vaig presentar al Recull, vaig quedar tercera. Les coses em van començar a anar més bé. Vaig començar a viure amb en Pere. I això, realment, és important. Es necessita tranquil·litat d'esperit per a escriure. Quan estàs torturat, pots fer alguna cosa genial, molt íntima, molt sincera, però serà molt curta o efímera».

—Doncs, la Rodoreda no sembla que visqués gaire tranquil·la.

—No, és cert, no va estar-ho mai. Jo vaig quedar molt parada llegint-ne les cartes. Em va fer molta pena, és

molt trist viure així, d'aquesta manera. Hi ha gent que diu que, si ets massa feliç, no pots escriure bé, però jo crec que en un moment determinat està bé haver viscut moltes coses, coses que ja tens per sempre. Ara, a l'hora de produir bé, necessites la tranquil·litat.

—¿Per què escrius?

—Necessito fer-ho. El dia que no escric, o que no tinc un projecte entre mans, em trobo molt malament. A vegades, em penso que és l'única cosa que sé fer més o menys bé. Això, ho he anat descobrint de mica en mica. Tinc una criatura, i me l'estimo molt, però hi mantinc una relació d'independència. Com més gran es va fent, més bé m'hi sento. Hi ha gent que s'estimen cuinar, hi ha gent que fan

footing, d'altres que fan moltíssimes coses. Jo no faig res. Jo escric, no hi ha gaires coses més que m'interessin.

—No deus estar contra els premis.

—Mira, avui m'ha trucat l'Enric Borràs, del Llamp, que em va publicar el llibre *Ben estret*, a la col·lecció Originals, quan només havia guanyat el Recull i era una persona totalment desconeguda, i això és una cosa que recordaré sempre, per dir-me que el llibre s'havia exhaurit, però també m'ha dit una altra cosa. M'ha dit que l'Estanislau Torres deia a l'*Avui* que no m'ho deixés pas, això dels premis, que la glòria és efímera, que quan ell va deixar-s'hi de presentar, van deixar de parlar d'ell. En aquest tema sempre he cregut que hi ha una mena d'escaló d'importància. Si has guanyat un premi de categoria superior, per ètica no pots presentar-te'n a un d'inferior. Això, evidentment, a les clàusules no ho diuen, però, vejam si fem riure. Sempre ho he tingut molt clar, si no tens problema per publicar, ni una necessitat molt sentida pels diners, no t'hi presentes. Ara, veig que això no es compleix i que la gent s'hi continua presentant encara que tingui assegurat l'èxit i les editorials li publiquin només obrir la boca.

—Això és el que t'ha passat a tu amb el Sant Jordi. ¿Ho dius per en Porcel?

—¿És clar! Però cadascú que faci el que vulgui.

—Ho dius molt somrient.

—Sí, no tinc res contra aquest senyor. Sempre he tingut clar que cadascú ha de fer el que vulgui. Ara, s'hauria pogut presentar l'any passat, ¿no?

—El teu primer llibre, *Ben estret*, són contes. Després, quan guanyes el *Victor Català* amb *Sort* que hi ha l'horitzó, també. ¿Com és que et decides a fer una novel·la?

—Vaig començar fent contes, i tot-hom sempre em feia la mateixa pregunta: ¿quan faràs una novel·la? I jo no en tenia cap ganes. Quan vaig guanyar el *Victor Català*, en baixar de la tarima on et fan pujar per fer xocamanera i tot allò, un periodista, micro en mà, em va dir, ¿tu escrius contes perquè no saps fer novel·les? Em va agafar tan per sorpresa, que no vaig saber què dir-li. I es veu que hi vaig anar pensant, pensant fins que em vaig posar a fer-la. Si no, sempre m'haurien estat empaitant i preguntant el mateix. El conte és un gènere menyspreat, no sé per què. Els editors diuen que no en venen. Catalunya té una gran tradició de contes, però a vegades sembla que la gent vol novel·les, com més gruixudes, millor.

«El Premi Pla sempre m'havia fet molta gràcia perquè tinc una especial predilecció pels llibres de memòries, cartes, dietaris...».

—*I d'aquí surt Els arbres vençuts, finalista del Sant Jordi.*

—Vaig començar la novel·la no gaire entusiasmada, perquè els meus contes eren molt i molt curts. Pensava que me'n cansaria, però no. La vaig acabar i la vaig presentar al Sant Jordi. Primer de tot, em vaig plantejar quina història podia explicar perquè a mi m'anés bé, que s'assemblés una mica al que jo havia fet, que no fos d'aventures, ni cap cosa que jo no hagués fet mai. Jo sempre havia fet sortir molta gent que tenien una cosa en comú, que estaven força sols o que tenien problemes de parella, hi havia molts problemes de parella en els meus contes. Volia seguir explicant aquests mateixos problemes, que era el que m'interessava i el que em sortia bé.

Hi havia una cosa que em cridava l'atenció, el món de les persones depressives. A Salt, al costat de Girona, hi ha un psiquiàtric; em vaig dedicar a documentar-me. Després, vaig llegir *Los fantasmas de mi cerebro*, de Gironella. Em va anar molt bé. I a partir d'un personatge, vaig començar...

—*Deixem-ho per als lectors. Quasi*

et vas presentar al Pla i al Sant Jordi alhora.

—El mateix dia que vaig presentar-me al Pla ho vaig fer al Sant Jordi. Quan vaig acabar la novel·la, la vaig deixar reposar una mica. Llavors, vaig voler escriure una altra cosa. A mi el Premi Pla sempre m'havia fet molta gràcia perquè tinc una especial predilecció pels llibres de memòries, cartes i dietaris, com et deia abans. El premi Pla, com és de prosa i no de novel·la, sempre m'havia cridat l'atenció.

—*Després d'El present que m'acull, guanyador del Pla, n'has fet un altre.*

—Sí. *El col·leccionista de somnis*, que m'editarà Empúries.

—*¿No estàs molt atabalada?*

—No.

—*Però, per Sant Jordi, tres llibres teus al carrer...*

—L'any passat per Sant Jordi m'ho vaig passar molt bé aquí, a Girona, signant llibres. És molt divertit, de veritat. Jo no sé a Barcelona com ho tenen muntat, però a Girona va ser molt agradable. □